

DOMOLJUB

Izhaja zvečer vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide dan poprej. Cena mu je 80 kr. na leto. Inserati se sprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Slovenskemu ljudstvu
v poduk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Semeniške ulice št. 2. Naročnina in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2.

Št. 3.

V Ljubljani, dné 2. februarja 1899.

Leto XII.

„Naša straža“.

Slovenci so že mnogo prestali. Najhujše menda je bilo takrat, ko so Turki divjali po naših krajih, ko je tekla po naših goricah kri, kakor v potokih. Naši predniki so imeli tedaj groze in skrbi polno življenje, saj ni vedel za koga seje in žanje, ali zase ali za turške konje in za pogorišče. Kolikrat so se zbrali slovenski fantje in možje, poskrivši deco in žene, ter pričakovali z mečem in koso tujih roparjev, — bila je to prva naša slovenska straža, ki je branila in stražila domačo zemljo in domače ljudi.

Časi so se izpremenili. Turki živijo v svojem kotu, Slovenci imajo hvala Bogu mir pred njimi. Ali Slovencem se ne godi za to mnogo bolje. Pač je nehala teči kri, žene in otroci, slovenski rod se ne mori in davi očitno, — časi so se izpremenili, a moritev se še vedno nadaljuje, toda ne po turški, marveč po evropski navadi „omikanih“ narodov. Turki so se pridrvili v naše kraje in hoteli s silo podjarmiti Slovence; dandanes je drugače. Tihó pod plaščem miru in ljubezni trgajo tujci — Nemci, Lahí, Mažari, židje — Slovencem počasi materno zemljo izpod nog; počasi, mirno in tiho, kakor izpodjeda globoka voda breg, hočejo nam podjesti tla pod nogami, tako, da polagoma postane slovenski kmet in delavec tujec v rodnem, domačem kraju. Nasprotniki slovenski so zviti kakor vrag, oni znajo kljubovati celo temeljnim zakonom avstrijskim in protipostavno teptajo naš slovenski jezik, kjer le morejo. — Počasi in tiho se to

razvija, zato pa ni nič manj škodljivo, nič manj pogubno za nas Slovence, kakor če bi delali z mečem in krvjo, kot nekdanj Turki. Da, sedaj je še hujše nego takrat, kajti sedaj nas na treh plateh ob jednom davijo: na jugu in zahodu Lah in Mažar, na severu pa Nemeč. Ti naši sovražniki se med seboj sovražijo, — toda jedno jih združuje — sovraštvo do Slovencev. — Ni treba bravcem „Domoljuba“ razlagati in pripovedovati, kako nas skušajo uničiti naši narodni sovražniki, ki pa so ob jednom tudi verski sovražniki. Saj obmejní Slovenci vedo in trpijo sami, drugi pa vedo iz naših časopisov, ki dan na dan poročajo kaj novega o zatiranju naših pravic, zlasti pravic slovenskega jezika.

Ako pojde to tako nadalje, ako se bomo Slovenci tako držali, kakor smo se do sedaj, gotovo ni daleč čas, ko bo slovenski narod, tako star in krepak, uničen, ko ne bo kmet bogatejši ko bajtar, ali pa bo služil za hlapca pri bogatih tujcih, ki bodo zagospodarili v naših deželah. Gospodarsko nas bodo uničili, uničili nas bodo kot narod. To se bo zgodilo prav gotovo, ako nam ni takoj pomoči.

In od kod ta pomoč? Ej, prvi pogled nam je na našo državo, ki ima dolžnost Slovence kot svoje podanika ohraniti kot narod, zato pa čuvati pred sovražniki. Ona ima dolžnost še posebej čuvati slovenski narod, ker je v primeri z našimi sovražniki majhen, slab. To je njena dolžnost. A država nas pusti osamljene, ona pusti, da nas uničujejo, da nam jemlje pravico za pravico, ki nam gre, — pomnite, — tudi po božjem pravu, ne samo po našem državnem. Pusti nas, saj smo tako daleč od

Dunaja, in siromaki smo, bogastva nimamo, le krepke fante imamo za vojake, to jedino moremo pokazati pred drugimi narodi.

Država nas ne bo rešila pogina. To je pribito. Tisti, ki še upa na državo, je neumen. — Od kod torej pomoči? — Pomagaj si Slovenec sam, in pomagal ti bude Bog! V teh besedah tiči rešitev. Po bridkih izkušnjah se ne smemo zanašati na nikogar; kakor v turških bojih, tako nas puščajo brez pomoči tudi še danes. In takrat so zgrabili naši možje sami za orožje in so se reševali sami. Danes nam je isto storiti; pač ne bomo vzeli v roke meča, ker to nam prav nič ne pomaga, vzeli pa bomo druga sredstva — sredstva, ki so v sedanjem času edino primerna in pametna.

Glejte, dragi bralci, to so uvideli tudi po mnogih, mnogih izkušnjah slovenski možje, kateri se v resnici potezajo za slovensko ljudstvo. Na Dunaju so v državnem zboru storili vse mogoče, da bi naklonili vlado Slovincem, da bi nam pomagala, da bi nam dala pravice, ki nam gredo. Vse zaman. In prišli so do sklepa: pomagajmo si sami!

Prvo, kar je plod teh bridkih, a na drugi strani koristnih izkušenj, je novo društvo, ki je nekaj res novega pri Slovincih. To društvo ima namen, z lastno močjo, to je: z močjo vseh Slovencev na Kranjskem, Primorskem, Štajerskem in Koroškem pomagati, da se reši naša slovenska posest in naše pravice. Društvo ni tako, kakor so druga, samo za jeden kraj, jedno mesto ali deželo, to društvo je vseslovensko, razteza svoja krila po vseh deželah, kjer prebivajo Slovenci. Vso svojo pozornost ima obrnjeno na obmejne Slovence: na Primorce, Korošce in Štajerce, ki imajo najhujšo borbo s tujci in potrebujejo najprej pomoči. Namen mu je podpirati Slovence, v prvi vrsti obmejne, in tudi Hrvate, naše uboge sosedo v Istri, v vseh ozirih: podpirati jih gospodarsko, podpirati našo obrt in trgovino, podpirati nas v boju zlasti tudi za jezikovne pravice. To prekoristno društvo hoče Slovence braniti pred kremplji sovražnih tujcev, zato ima lepo, primerno ime: Naša straža. Neče napadati tujih pravic, ne, »Naša straža« hoče pridobiti le naše pravice, ohraniti pred lakomnimi tujci našo materno zemljo.

Z velikim veseljem pozdravljamo to prekoristno društvo. Treba nam ga je, kakor potapljaščemu se rešilne deske. Da, bila bi sramota, ko bi ga ne imeli, ko imajo naši sovražniki »Südmarko« in »Lego nazionale«, to sta društvi, ki imata namen, Slovence in Hrvate uničiti. Mi pa naj gledamo, kako nas pokončujejo, ne da bi si pomagali? Sram bi nas lahko bilo! Zato se je pa »Naša straža«, vseslovensko društvo porodilo, da nas varuje in straži.

Res, vsakdo bo z veseljem pozdravil može, ki so ustanovili »Stražo«, ako mu je res na tem, da se reši slovensko ljudstvo jarma sužnjosti in uboštv. Zdaj vedo Slovenci, ki trpijo krivice, kam se jim je zateči, da najdejo pomoč, zdaj vedo, kdo jim pomaga, da se obvarjejo tujca, ki gleda poželjivo, kako bi se polastil slovenske posesti.

Društvo ima za voditelje in delavce krepke, izurjene može, ki znajo braniti in pomagati. Izurjeni pravniki bodo znali potegniti se na pravem mestu za tlačene pravice, gospodarsko izobraženi pa bodo pomagali na noge z nasveti in z dejanjem potapljaščemu se gospodarju.

To je naša druga straža po oni turški. »Naša straža« bo, ako Bog da, obranila nas požrešnih Lahov in Nemcev. Zato naj živi in raste!

Misli.

Marsikdo, oj marsikdo

Toži in vzdihuje:

„Hudo je na svetu tem

Vsak dan huje . . .!“

A hudo mu je, ker mu preseda

Polna — skleda.

Po zimi kliče svetega Martina,

Da bi vsaj pol mu plašča dal,

O kresu pa za bore groš

Celega je sam prodal.

Jezi se, če ob dežju voda

Mu posteljo preplavi,

Ob lepem pa ne spomni se,

Da streho si popravi . . .

Ej, res je res: šivilja Klara

Pogosto, kar čez dan sešije, v noči spara.

Zakaj? — I, ker za dober svet ne mara!

Ko ga hlod oplazi, kolne

In jezi se nani,

To pa ne, da ko ga žaga,

Bi se malo vmaknil v stran.

Ta in ta bi se odvadil žganja,

Pa si misli: „Hm, prestar sem že . . .!“

Sosed pa: „I, s časom, s časom,

Mlad sem še!“

Če bomo vsi gospodje, kdo pa delal bode?

Noben! Držali bomo se gosposke mode!

Politični razgled.

Državni zbor se je res sešel, kakor je napovedal zadnji „Domoljub“, v torek, 17. januarja, toda vsi pametni ljudje se po pravici povprašujejo, čemu neki? Mesto da bi se zastopniki avstrijskih narodov posvetovali o pre mnogih koristnih stvareh za kmečki, obrtni in delavski stan, ki čakajo rešitve že leta in leta, pa rogovilijo po zbornici nekateri nemški kričači, ki se boré za „zatirano“ nemštvo. Sama glasovanja po imenih so na dnevnem redu in nič drugega. O vsakem bedastem predlogu ali neumnem vprašanju nemških prusakov morajo zapisnikarji prebrati imena vseh poslancev, kar traja vselej več kot pol ure. Ali se ne trati s tem samo čas in krvavo prislužen denar avstrijskih davkoplačevalcev? Le pomisli, dragi bralec, ali ni to grozno, da treba za vsako tako sejo, v kateri se je morda dva- ali trikrat tako glasovalo, plačati okroglih 5000 gld! Tako se mečejo skozi okno tisočaki, mej tem ko marsikateri davkoplačevalec nima niti krajcarja za sol. Ali bo v tem oziru kaj kmalu bolje? „Domoljub“ ima prav malo upanja. Čul je sicer nekaj o dogovorih, ki se bojda prično mej slovanskimi, posebno češkimi poslanci, in prešernimi voditelji nemškega naroda, toda s tem najbrže ne bo mnogo pomaganega. Nemci, seveda pravi zagrizenci, se ne udajo za noben denar, dokler, kakor pravijo, vlada ne prekliče znanih začasnih jezikovnih postav za Češko in Moravsko. Toda to je samo prazen izgovor in družega nič, ker vsi dobro vemo, da Nemeč in Lah ne bodeta preje mirova'la, dokler ne postaneta jedina gospodarja v naši ljubi Avstriji. A tako daleč ne bo prišlo, za to bomo že poskrbeli Slovani. Če na Dunaju nič ne dosežemo po svojih poslancih in če se tudi državni zbor zaključi ali razpusti, prej kakor je bilo pričakovati, bomo pa doma podvojili svoje delo za naš verski, narodni in gospodarski napredek, in zmaga bo gotovo naša.

Prav nič boljše ni na **Ogerskem**. Te dni so bili sicer nekateri ogerski ministri na Dunaju, kjer so poročali cesarju o žalostnih razmerah v domovini in dobili nekaj navodil za nadaljne razgovore z nasprotno stranko v državnem zboru, toda na kak vspeh še vedno ni misliti. Dokler se Banfi ne umakne, ne bo miru ne v zbornici, pa tudi ne po deželi. Veliko je namreč takih občin, ki nočejo pobirati in odrajtovati davkov in tudi mladeničev ne marajo nabirati za vojaško službo, dokler se vlada v deželi protipostavno. Res žalostne so take razmere! In vsemu temu je kriva vlada in nje privrženci, ki skušajo uničiti vsakogar, kdor ne trobi v njih rog. Akoravno se popolnoma ne vjemamo z nazori mažarske opozicije, ki onemogočuje vsako delo v državnem zboru, želimo vendar, da se čim preje spremeni sistem, ki neizmerno veliko škoduje postavnemu, posebno pa še nemažarskemu prebivalstvu.

Po zunanjem svetu se ni od zadnjič nič kaj spremenilo. Vse je nekam mirno, vse se na nekaj pripravlja. Skoro po vseh državah pomnožujejo svoje vojne sile na suhem in na morju in celo ruski **car Nikolaj**, ki je nedavno sprožil blago misel, naj bi se zagotovil nekak trajen svetoven mir, je moral poskrbeti, da se pomnoži število ruskih vojnih ladij, ako noče, da Rusija zaostane za vsemi velesilami.

Posvetovanje o carjevi misli se vrši tje na pomlad, toda veliko ne moremo pričakovati od njega, ker so zastopniki evropskih držav precej nezaupni.

Mej **Nemčijo** in **Anglijo** vlada v zadnjem času velika napetost. Z Angleži so potegnili tudi severni Amerikani. Nemci bi kaj radi dobili kako večjo kost na Filipinih, ki so jih Amerikanci oropali Špancem, poleg tega pa še trije samoaški otoki na vzhodni strani Avstralije razburjajo duhove voditeljev teh držav. Vse tri bi rade imele vse in se nobena na sme ganiti brez vednosti druge.

Znamenita porotna obravnava.

Pred nekim francoskim sodiščem se je vršil nedavno ta-le nenavadni prizor:

Na zatožni klopi sedi osmnajstleten mladenič, Emil Sandó po imenu. Z obraza se mu bere, da je propadel na duši in telesu. — Prednik sodišča ga ogovori: „Sandó, umorili ste Rozino Menié, da jo oropate. A dobili ste pri njej samo jeden frank. Kaj ne, ko bi bili vedeli, da dobite pri njej tako malo, je ne bi bili umorili?“ — Sandó: „Zakaj ne? Jaz delam za vsak zaslužek!“ — Predsednik: „Sandó, vsak se zgraža nad vašim podlim dejanjem. Še le osemnajst let ste stari, pa taka propalica! Kje ste se vendar tega naučili?“ — Sandó: „Hm, kaj jaz vem!“ — Predsednik: „Ali priznate prav vse, česar ste obdolženi?“ — Sandó: „I seveda, prav vse, ha! ha!“ in se glasno zasmeje. — Predsednik: „Tedaj porotniki sodite! Besedo ima zagovornik!“

Zagovornik: „Gospoda! Moja naloga je jako lahka. Obtoženec priznava vse; torej je zagovor odveč. In vendar hočem dostaviti par besedi. Izrekli boste sodbo. Kako se bo glasila? Tega ne vem, ali to vem, da večina izmed vas bolj zasluži sedeti na zatožni klopi, kakor ta-le mladi zločinec. Vi ste zastopniki tiste družbe, ki kaznuje sicer hudodelstva, a jih ne ume zabraniti vsled lastne krivde in propalosti! Tu pred nami visi podoba Križanega. Zakaj tukaj v tej dvorani? Zato, porečete, ker se tu obsojajo hudodelniki. Dobro; a v tistih dvoranah, kjer je človeku treba v srce ucepiti gnjus in sovraštvo do hudobije, zastoj se ozirate po sliki Križanega! Da, iz šol ste pregnali Kristusa, a radi bi ga imeli v sodni dvorani, da vam pomaga, ko je prepozno! Do danes ste skrivali Križanega pred tem nesrečnim mladeničem, a danes še le mu ga pokažete prvič — pred sodbo! Oj, ako bi bili temu mladeniču kazali na Križanega takrat, ko je še sedel v šolskih klopih, bi danes ne sedel tu pred nami na zatožni klopi! Kedaj so mu učitelji govorili o ljubezni božji, o duši, o ljubezni do bližnjega, o zapovedi božji: Ne ubijaj! Ta mladenič je vzrastel sredi omikane družbe kakor zver v puščavi! Zato pa, gospoda, ste vi tisti, ki spadate na zatožno klop; vi, ki se ponašate z omiko, a ste pravi divjaki! Vi, ki sejete med ljudstvo nevero in pohotnost, a se potem čudite, da žanjete zločine in surovost! Obsodite zatoženca: pravico imate. A potem imam tudi jaz pravico, da dvignem zoper vas zatožbo!“

Burno ploskanje je sledilo besedam zagovornikovim. In ko predsednik naznani sklep porotnikov, da je Sandó obsojen k smrti, dvigne zagovornik desnico proti Križu, rekoč: „Bog pa bo sodil — sodnike!“

Kako je Križ-kraž zaklad kopal?

(Šaljiva in resnična dogodbica.)

Spisal P. B.

V soboto večer so sedeli v gostilni pri „sladkem vinu“ navadni gostje. V kotu je čepel velik mož z velikim nosom in majhnimi očmi, pušoč smodko in beroč časnik — poštar Fronc iz Ribane vasi. Na strani je visel črevljar Luka, možiček s plešo na glavi in pipo v ustih. Sedal je na klop, ker je bila višja kakor stol, na katerem je sopel mizar Joško, gladeč dolgo brado in prestavljajoč enomer kozarec na mizi.

Drugega človeka ni bilo takrat v drugi sobi.

Tukaj-le berem nekaj, kar bi se dalo tudi pri nas izvesti“, izpregovori poštar s porednim nasmehom.

„No, kaj takega?“ popraša brž zvedavi mizar in se opre na mizo.

Poštar prebere dogodbico o nekem človeku, ki je zaklad kopal. Prebravši reče naglo:

„Ali ni naš Križ-kraž ravno tak lahkovornež?“

„Pa res da je. To bi mu bilo treba prebrati“, reče črevljar Luka.

„Ne prebrati, raje storiti“, odvrne poštar.

„Alo, saj res! Samo tiho, da nas kdo ne sliši! Kako mislite vi to, gospod Fronc?“

Poštar nategne čelo, da so se obrvi zgubale nad očmi, počasi odpre usta in zine:

„I no, kar izmislimo si, da je kje zaklad zakopan in to previdno naznanimo Križ-kražu.“

„E, kaj bi si izmišljevali. Jaz pa vem še od svojega deda, ki so pravili, da je zaklad zakopan tam v našem potoku. Francozi so menda železno kaso vanj zakopali, ker so morali hitro bežati in niso mogli take teže odnesti. A to je drugo vprašanje, kje ravno tiči železni zaboj?“

„Poglej, poglej Luka, kaj vsega ne veš. Kakor navlaš! Kje da je zaklad, bomo že mi povedali Križ-kražu. Vidva ga o vsem poučita, a za zaklad že jaz poskrbim“, odgovarja poštar.

„A kaj mu hočeva reči?“ popraša mizar.

„Pred vsem je potreba, da se tudi vidva izjavita, da hočeta zaklad kopati. Drugače vama utegne Križ-kraž reči, da bi ga bila že sama izkopala, ko bi zanj vedela. Vama bode že verjel, a meni ne bi, ker sem ga imel že prevečkrat za norca“, odgovarja poštar.

„Ali naju bodo imeli tudi za norca“, obotavlja se mizar.

„Nikakor ne“, odvrne zvito poštar Fronc, „saj bodo zvedeli kmalu, da sta ga le vidva nabrisala. Križ-kraž sam pa, če izve, kaj vama more? Molčati bode moral, drugače se še sam zaplete v sitnosti. Ga že kako zastrašimo.“

„Dobro, ali kaj? kak zaklad hočemo kopati?“ pozveduje črevljar.

„Za to bodem že jaz poskrbel. Povejta mu, da leži zaklad ravno tam, koder se potok Šumek zavije, na voglu ob gozdu. Treba bode, da napravite strugo čez jezik, ki moli v potok, staro strugo pa izsušite, koder jaz zakopljem svoj zaklad. Zakopal pa ga bodem lahko tudi v vodi, ker je potok plitev in struga glinasta. Kar malo peska in zemlje se nasuje in zatrdi s kameni, pa je.“

„In vi, gospod Fronc, počakate doma?“ popraša Luka, ki ga je bilo že nekoliko strah.

„Ne, prijatelja! Jaz pojdem skrivaj za vami. Obvestil bodem o tem ekspeditorja in azistenta, napravili si bomo orožniško (žandarsko) obleko in puške in stali bodemo za drevjem, dokler ne izkopljete zaklada. Kadar pa ga izkopljete, stopimo mi trije brzo izza grmovja in zakličemo: v imenu postave! Vidva hitro zbežita, Križ-kraža pa primemo. Tako bodi! Vse drugo pa nam trem prepustite!“

„E, gospod Fronc, vaša glava je zvita kakor ovnov rog. Kako vam je prišlo to na um?“ reče črevljar Luka, gugaje noge pod klopjo.

„Le tiho zdaj“, odvrne poštar. „Molčati moramo kakor zemlja, drugače se nam vsa šala izjalovi. Vidva le skrbita, da Križ-kraža previdno napravita. Jaz bodem že poskrbel, da bode zaklad do srede v zemlji. Kvaterno sredo o polnoči pa pridite in takrat se vidimo pri potoku.“

„Velja!“ kličejo si mej seboj, ko poštar odhaja, mojstra pa sta še premišljevala in ugibala, kako naj Križ-kražu napovesta srečo o najdenem zakladu.

II.

Drugi dan je Križ-kraž nosil pisma po vasi. Bil je pismonoša: drabnega života, zalitih očíj, nizkega čela in velikih ušes. Abrahama je že videl, obleka pa je bila vse prej kakor njegova. Frak je dobil od prejšnjega ekspeditorja, kapico od poštarja, nožice njegove pa so čepele v velikih skornih, katere so mu podarili gospod župnik za novo leto.

Tudi črevljarju Luki je ta dan nekaj prinesel.

„Cene, kaj novega?“

„E kaj, časnik si naročite, kakor naš gospod in zvedeli bodete vse.“

„Jaz pa vem nekaj novega“, odvrne modro črevljarski mojster. Takrat se še pismonoši nategnejo ušesa, oči in usta, zvedavo popraša: „No, kaj?“ — Bil je sila radoveden.

„Ti menda izveš po časnikih vse, a tega pa vendar ne veš, kar mi je moj ded pripovedoval.“

„I no, kaj takega pa? Morda je koga strašilo ali spominalo?“

„Še vse kaj več. Zaklad je, zaklad“, pošepeče Luka pismonoši na uho.

Temu se potegne obraz, ustnice se nasmehnejo in bliže stopivši reče:

„Nekaj si že časih pravil, a nič gotovega nisi povedal. Kaj ne, tista francoska kasa!“

„Tista, tista! A zdaj vem več.“

„A zakaj ga nisi že izkopal, ako veš zanj?“ odreže se modro Križ-kraž.

„Zakaj, praviš? O kdaj bi ga že bil, ko bi ga sam mogel. Toda biti morajo trije in v eni noči mora biti vse storjeno. Skrival sem to skrivnost že več let in vedno iskal takega prijatelja, kateremu bi mogel zaupati. Zdaj pa sem se že prepričal, da bi ti bil mož za to. Pridi torej drevi na mizarjev vrt, če hočeš, da se pomenimo. A molči kakor kamen.“

Srce se je pismonoši zasmejala in veselo vzklikne:

„O to pa to! Kakor bi bilo pokopano, kar meni zaupaš. In prav si si izbral, ker si mene poklical. Ni ga pod našim zvonom, da bi bil toliko več, kolikor sem jaz v zakladih. Kar živi naš rod, je vednost o zakladih pri nas doma. Ne bodem te pozabil, Luka! A zakaj pa na mizarjev vrt?“

„Ker je mizar Joško moj prijatelj, na katerega zidam lahko kakor na-se. In tudi tebe ceni, kakor opazujem. Rad bi se bil že nekaterikrat zaupno obrnil do tebe, a ni si še upal. Danes se pa spoznamo. Sicer bi tudi vašemu gospodu povedal, toda bojim se, da bi nas Fronc ne prevaril.“

„Prav tako. Naš gospod ima premalo žive vere, ni nič ž njim“, pošepeče pismonoša.

„Torej zvečer, Križ-kraž! Ne pozabi s sabo vzeti poročnega prstana.“

Pismonoša odhiti urnih korakov svojo pot.

III.

Zvečer tistega dne snidejo se naši štirje znanci pod mizarjevo hruško, kakor je bilo dogovorjeno. Vsak prinese s seboj svoj poročni prstan. Skopljejo pod hruško jamico in vanjo položijo svoje prstane v znamenje zaveze in molčečnosti. Nato črevljar Luka razloži svoj načrt, kakor ga je poštar Fronc naučil. Domenijo se, da je najugodnejši čas za to kvaterna sredi; da je treba priti na določen kraj že zvečer ob osmih, ker bi sicer s kopanjem ne mogli biti gotovi do polnoči; takrat namreč je treba dvigniti zaklad. Določijo tudi, kako si bodo zaklad razdelili: črevljar Luka dobi polovico, ker je izvedel zanj, Križ-kraž in Joško pa od druge polovice vsak pol. Ko si Križ-kraž kot tisti, ki bo dvignil zaklad, izgo-

vori posebno nagrado za čaranje, sežejo si v roke ter zginejo v temi vsak na svoj dom. — —

Kvaterna sredi v adventu — resen dan! Pri zornicah je bil Križ-kraž tisto jutro, kakor vsak dan, toda molitev njegova ni bila dosti vredna. Svečava, petje, glasna molitev — vse to ni danes njemu pri-jalo. Hrepenel je po samoti, po temi... Premišljal je ves dan, katere besede naj govori kot čarovni mojster ob zakladu? Vedel je na izust deveto poglavje „Kolomonovega žegna“, toda pogledal ga je tisti dan še dostikrat, boječ se, da se ne bi kaj zmotil. Žena ga je celo poprašala, kaj mu je, da je danes tako zamisljen in zmotljen. Že zjutraj je oblačil ženino kočmajko namesto svojega rokavnika. Ali zarežal je Križ-kraž tako, da si ga žena ni upala več popraševati.

Ko pa je odvečerjal, pogrešila ga je žena, da sama ni vedela, kdaj? Toda preveč vendar ni skrbela in ko je pomila sklede in lonce, že je tudi ona šla k sosedi po vasi.

Naši trije junaki so bili točno ob sedmih na konci vasi in ko je ura na zvoniku udarjala osemkrat, kopali so vsi trije, da se je kar kadilo. Najbolj je pritiskal pismonoša. Vkljub starosti in šibkosti je bil najbolj priden in vztrajen in dostikrat je pokaral tovariša, da se premalo ženeta.

Toda nič posebnega se ni zgodilo tiste tri ure, ko so kopali. Mizarju in črevljarju se je vsa stvar zdela vendar-le malo smešna in uganila sta tako, da ima poštar Fronc tudi onadva za norca. Vendar-le sta vztrajala in ko je bila ura enajsta, je že potok zajedal novo strugo. Pismonoša je bil zaverovan v svoje delo, Joško in Luka pa sta se muzala na tiho in večkrat pogledovala tje v goščo, kedaj bode kaj zašumelo? Toda tiho je bilo naokrog, vetra nobenega, nekoliko snega je ležalo po zemlji, le potok je šumel svojo pot — — —

Pol ure potem je že potok ubral novo strugo in naši junaki so sedeli počivaje ob robu suhe struge. Nekoliko požirkov žgane pijače sta si mizar in črevljar na tihem privoščila, dasi je Križ-kraž kot vrhovni poveljnik tudi to prepovedal.

Zmerom tiše je bilo...

Ponočni kopači so molčali. Kar udari zaželjena ura. Hipoma se zganejo vsi trije in Križ-kraž začne nekaj stokati in naposled godrnjati.

In spet zazveni kramp in lopata...

Niso dolgo kopali in metali glino in pesek na obrežje. Križ-kraž hipoma položi prst na usta, dregne tovariša ob rebri in začne slovesno in glasno izgovarjati: „la-la-lari-ra-li-fa-ri-larifari.“

Glas se mu je tresel. Mogočno udari s krampom v zemljo; votel glas zazveni.

Spet ponavlja čarovne besede in oblastno zakliče: „kopljita!“

Lesena posoda je bila v zemlji.

S slastjo kopljeta Joško in Luka. Dobro, da je bila temna noč. Križ-kraž ni zapazil posmehovanja tovarišev. Le kadar je komu smeh ušel, zarenčal je samosvestno:

„Moža, resnobo!“

Ko sta pa tovariša okrog in okrog izkopala, prikaže se sodček.

Pismonoša poklekne v blato in slovesno potegne: enkrat, dvakrat — trikrat!

Ni šlo.

Spet nekaj godrnja in zakliče: „Primita!“

Na bregu je ležal težak sodček.

„Sami cekini so notri!“ vzklikne črevljar.

„Križ kraž, ta je mož, saj sem dejal včera!“ reče mizar.

„Počasi; še ni vse pri kraji. Pst! Tih, nekaj šumi v gozdu!“ opozori pismonoša.

Nekaj je zarožljalo mej smerekami.

„Nazaj v zemljo!“ zašepče pismonoša in hipoma je tičal sodček zopet v strugi.

„V imenu postave!“ zakliče zamolkel glas.

Trije orožniki (žandarmi) so stali onkraj struge.

Joško in Luka sta bežala, kar so ju noge nesle.

Ne pa pismonoša. Skril se je za debelo bukev.

Orožniki preskočijo strugo in tekó za ubeglima. Kmalu ni bilo več čuti ne ubeglecev, ne orožnikov. Kako tudi? Tam na robu gozda so se sešli — mizar Joško, črevljar Luka in poštar Fronc z ekspeditorjem in asistentom — v orožniški obleki.

Križ kraž pa je še dolgo tičal za bukvo. Minilo je že kake štiri ure, ko prideta črevljar in mizar z vozičkom do njega. Povedala sta mu, da sta orožnikom srečno ušla. On pa se je norčeval iz njiju, češ da sta tako strahopetna — —

In ko se je bližal beli dan, priromali so naši junaki z vozičkom in sodčkom na mizarjev vrt pod staro hruško.

IV.

Mojster Luka je pribival z vso mogočnostjo s kladivom na dlet, mojster Joško je držal sodček z resnobnim obrazom, pismonoša pa je stal mirno poleg tovarišev in godel nerazumljive besede.

Vedno glasneje in jasneje je odmeval glas v sodu. Še enkrat mahne Luka s kladivom po obroču in dno se zvali na tla. Iz sodčka pa se vsuje zaželeni zaklad.

„Kapa kosmata!“ zakliče začujeno mojster Joško.

„Račja pokveka, to ni zaklad!“ blekne Križ kraž.

„To so stolčene steklenice!“ jezi se črevljar. „Ti si naju prevaril, Križ-kraž!“

„Jaz prevaril? pa ne, moža!“ izgovarja se zeva-joči pismonoša.

„Si, si naju, si! Osleparil si naju. Cekine si pobral iz soda, ko si bil štiri ure sam v gozdu, vanj pa si natlačil steklovine“, prijma ga Joško.

„Ako ne poveš, kam si dejal zaklad, naznaniva te, da si naju osleparil. Pojdi, Joško, pustiva ga.“

In Križ-kraž je ostal sam.

„Ne, ne, Bog ve, da ne! Slepar nisem, a čudno je vendar le. Kaj jaz vem, kako je to prišlo? Oh, to je križ, da ima človek take pomagache! Vendarle, stvar moramo dognati do konca.“

Na to izkoplje iz zemlje svoj prstan in mrmraje odide za tovarišema, milo se ozirajoč na razbiti sod. Sel je naravnost v mizarjevo hišo, koder najde tudi črevljarja.

Pričkali so se, naposled pa sklenili, da poštar Fronc razsodi vso zadevo.

S trepetajočim glasom je pismonoša razkrival malo pozneje svojo zakladno povest poštarju Froncu, ki ga je milostno odslovil.

Opoldne pa so v vsaki hiši Ribane vasi govorili, kako je Križ-kraž zaklad kopal. Največ menda so imeli opraviti s tem pivci v gostilni pri „sladkem vinu“. Mojster Luka in mojster Joško sta pripovedovala na dolgo in široko, kako sta pomagala pismonoši zaklad kopati, poštar Fronc pa se je smejal, da so mu solze zalivale oči. Mojstra za svoje junaštvo nista žela pohvale, ampak zbadanje in posmeh. In odšla sta iz gostilne tega prepričanja, da nista bila nič bolj pametna kakor Križ-kraž in da je gospod poštar res tudi onadva imel za norca.

Križ-kraža pa je poštar odslej še bolj ljubil, kakor poprej. Nič ni škodil zaklad njemu, ampak koristil, dasi ljudje pol leta niso pozabili zbadati ga in šaliti se z njim. Kaj tudi? Saj je bil poštar njegov gospodar. Mizar in črevljar pa sta še celo prišla ob svoj zaklad — ob prstane. V tem ko sta v gostilni pripovedovala o Križ-kraža čarovnih talentih, šel je nekdo pod hruško in spravil poročna prstana.

Poštar Fronc pa je vse svoje muhe in mušice povedal meni z naročilom, da dogodbo spišem bralcem „Domoljuba“. To bodi njemu za pokoro.

Dober svèt za pustni čas.

Hočeš li v zakon stopiti

Hčerko za ženo dobiti,

M a m k o poprej

Dobro poglej!

Če mamka je pridna ženica,

Bo hčerka nje prava desnica.

„N.“

Cerkveni letopis.

Odkar so liberalni Nemci v avstrijskem državnem zboru zgubili svojo nadoblast nad Slovani, ne nehajo rovati ne le zoper slovanske narode v Avstriji, temveč tudi zoper katoliško cerkev. Katoliški nemški poslanci so se namreč združili s slovanskimi, da zedinjeni strahujejo nemške liberalce in žide. Zato pa hujskajo zoper zavedne katoliške svoje tovariše, da bi jim vzeli zaupanje pri volilcih. Ker se jim to noče posrečiti, zato žugajo zdaj, da odpadejo od katoliške cerkve k starokatoliški veri ali pa k protestantom. V ta namen pobirajo podpise tistih, ki so pripravljeni ta odločen korak storiti in krivoverci postati. Pravijo, da se odpad slovesno izvrši, ko nabere deset tisoč podpisov. Nedavno je bil v Gradcu v protestantovski cerkvi shod, kjer je pastor nagovarjal svoje katoliške poslušalce, naj se izbrišejo iz katoliške vere. — Kakor je ta stvar silno žalostna in značilna za našo dobo, tako pa vendar ni tolikega pomena, kakor bi si kdo mislil prvi hip. Zakaj ako se ta prestop v krivo vero res zgodi, vemo že naprej, da bodo odpadli le tisti, ki so že zdaj v sramoto katoliški cerkvi in so katoličani le še po krstnem listu; za vse druge verske dolžnosti se ne brigajo. Ž njimi torej naša katoliška cerkev ne bo nič zgubila, a protestantovska bo samo „katoliški izmeček“ va-se sprejela.

Na Češkem, kjer Mladočeli prevladujejo, se katoliška zavest kar ne more dvigniti. Zdaj nameravajo v Pragi na javnem trgu postaviti kamenit spomenik krivoverca Husa, ki je pred blizo 500 leti veliko Čehov zapeljal v krivo vero. Ta spomenik so mislili postaviti tam, kjer stoji že dolgo kip Matere Božje, postavljen od cesarja Ferdinanda II. A ker so se katoličani temu odločno uprli, postavili bodo Husov kip blizo kipa Matere Božje. To je brez dvoma žaljenje katoliške vere in onečaščenje istega kraja.

Na Ruskem je nameraval papež nastaviti svojega namestnika ali nuncijs, kakoršni so po vseh večjih mestih, kjer vladarji prebivajo, da posredujejo med cerkveno in svetno vlado. Zlasti ruski katoličani, ki morajo se zmerom toliko hudih krivic trpeti, bi to zelo potrebovali; a svetovalci carjevi so to odsvetovali in car je ponudbo papeževo odklonil.

Na Angleškem v tako imenovani anglikanski krivi veri vse leze narazen. Mnogi pristopajo v katoliško cerkev; drugi pa se drže še svojih zmot, a so po cerkvenih obredih že na pol katoličani, ker katoliške obrede posnemajo. Najstrastnejši krivoverci se temu upirajo in v ta namen sklicujejo shode, kjer ropotajo zoper katoliško cerkev. Nedavno je pa njih prvi nadškof na nekem shodu o njih lastni veri, zlasti o sv. obhajilu tako govoril, da so vsi spoznali iz njegovih besed, da on sam ne veruje tega, kar oni verujejo, da je prav za prav luteranec. Iz tega in iz mnogih drugih slučajev se razvidi, da je anglikanska in protestantovska vera že popolno razpadla in da razne krivoverce samo še besno sovraštvo do katoliške cerkve skupaj veže.

Malokje so katoličani tako zapuščeni kakor v Braziliji. V neki škofiji, ki šteje 130.000 katoličanov, deluje sedaj le sedem duhovnikov, ki pa so vsi že stari in onemogli. V drugih škofijah ni veliko bolje. Tako se še vedno uresničujejo besede Jezusove: „Zetev je sicer velika, a delavcev je malo.“ Iz tega se razvidi, v kaki duševni zapuščenosti živé oni Slovenci, ki se zlasti zadnja leta v Brazilijo izseljujejo. Tam se navadno dušno in telesno pokvarijo in se izgube za Boga in za dom.

Kot katoličan je dobro umreti.

Napoleon I., cesar francoski, se je v svojih srečnih letih malo brigal za vero in izpolnjevanje verskih dolžnosti. Vendar naravnost nikoli ni zatajil vere, v kateri je bil rojen in vzgojen. „Jaz sem kristijan, rimski katoličan“, je včasih rekel, „moj sin tudi, in ne videl bi rad, ako bi moj vnuk več ne bil.“ Ko je zgubil krono in cesarstvo, in je bival v prognanstvu na samotnem otoku sv. Helene, pa je začel resno premišljevati o veri in kmalu je prišel do trdnega prepričanja, da more le katoliška vera biti edino prava. In v tej veri je nahajal odslej največjo tolažbo. Izrekel je željo, da pride na otok katoliški duhovnik in odslej je bil skoro vsak dan pri sv. maši, ki se je brala v njegovem stanovanji. Ob postnih dneh se je strogo zdržal mesnih jedi. Tovariši, ki so živeli z njim v prognanstvu, so se čudili, s kakim razumom in kako jasnostjo je govoril o temeljnih resnicah sv. katoliške vere. Ko je čutil, da se mu bliža zadnja ura, odslovil je zdravnike, poklical svojega kaplana ter mu rekel: „Verujem v trojednega Boga; katoličan sem; izpolniti hočem dolžnosti, ki jih tirja sveta cerkev, ter poslužiti se pomoči, ki jih tako obilno ponuja...“ Nato se je spovedal, prejel sveto popotnico in sv. olje. — „Srečen sem, da sem prejel milost svetih zakramentov“, dejal je generalu Montolonu. „Želim vam, general, ob vaši smrti isto srečo. Na prestolu nisem živel po veri, ker mogočnost omami človeka, a vero sem vedno ohranil; glas zvonov me je razveselil in pogled na duhovnika ganil. Skrival pa sem to pred ljudmi, ker je bila to moja slabost. Sedaj pa hočem Bogu dati čast!“ Nato je ukazal, naj se v sosednji sobi postavi oltar, na njem izpostavi sv. Rešnje Telo in opravlja 40-urna pobožnost. Tako je umrl Napoleon kot veren katoličan.

Mesto, ki propada.

Preteklo leto se je po časnikih večkrat imenovalo mesto B o m b e (Bombay) v Prednji Indiji. Pred nedolгим časom se je šlo to mesto skoro milijon prebivalcev; a vsled grozovite kuge, ki že nekaj let po vrsti tam gospodari, prebivalci kar trumoma beže iz tega mesta. Od oktobra 1896 pa do februarja 1897 pobegnilo je 398.000 ljudi. Kar jih je ostalo, so se nekako sprijaznili s kugo, tako da lansko leto, ko je znova silno nastopila, niso več v splošnem begu zapuščali mesta. A ti umirajo v silnem številu za kugo. Največ je kriva temu silno nezdrava lega mesta. Dasiravno je angleška vlada žrtvovala že velikanske svote denarja, da bi odpravila ta nedostatek, vendar brez uspeha. To pa iz tega-le vzroka: podzemna voda

tega mesta stopa vedno višje, vsako leto za 20 cm. Pred enajstimi leti je stala voda še več kot 3 m pod površino zemlje, lani leto samo še 1 m 20 cm. Napravili so namreč vodovode in druge vodne naprave, a premalo skrbeli za odpeljavo vode. In tako so tla vsa prepojena z vodo in ob jednem seveda s kužnimi snovmi, katerih sedaj nikakor ni mogoče odpraviti. In tako mora naposled priti do tega, da bo v tem gnjezdu kuge polagoma poginil zadnji človek in bodo le še zapuščene razvaline pričale o mogočnosti nekdanj tako bogatega mesta.

Krojača — sapa vzela!

Ob zadnjem viharju se je pripetil ta-le smešen dogodek. Neki krojač se je po opravih podal v mesto Kolmar, kjer je v družbi svojega prijatelja nekoliko preveč pogledal v kupico. Zvečer se peljeta precej naseljena na vozičku domov; žepa pa je še tako huda, da med potjo v neki krčmi dodeneta, kar je manjkalo. A zunaj vasi hipoma nastane tako silen vihar, da su hega krojača hipoma pihne z vozička. Voznik kmalu pogrēši tovariša; a še le po dolgem iskanju ga najde precej proč od ceste, kamor ga je vihar odnesel. Toda krojača spraviti nazaj na voz, nikakor ni šlo; prvič zato ne, ker ga niso noge nosile, drugič pa zato, ker tudi voznik ni imel več potrebnega ravnotežja. In tako mu ne preostane drugega, kakor tovariša previdno zavaliti v cestni jarek, postaviti svetilnico poleg njega a sebe prepustiti treznemu konjiču, ki ga tudi srečno pripelje domov. Proti jutru se krojač začuden prebudi ter se ves polomljen in potolčen s svetilnico poda nazaj v bližnjo vas. Pravi, da tega viharja ne bo kmalu pozabil.

Državni zbor, ki se zahvaljuje Kristusu.

Kaj ne, dragi bralce, tak državni zbor je bela vrana! Dežela, v kateri zboruje, je Kolumbija v Južni Ameriki. Pred kratkim je ta zbor sklenil naslednjo postavo: Člen I. Kolumbijanska republika izpolni svojo dolžnost s tem, da koncem stoletja, v katerem je postala samostojna, izrečno pripozna božjo socijalno oblast Jezusa Kristusa in se mu zahvali za vse prejete dobrote in sicer po tej postavi. — Člen II. Kot vedna priča tega pripoznanja se postavi v sporazumu s cerkvene oblasti v stolnici glavnega mesta Bogotá spomenik v čast Kristusu. — Člen III. En prepis te postave se izroči apostolskemu odposlancu, drugi se pošlje po našem zastopniku pri Vatikanu Njih Svetosti Leonu XIII. v znamenje udanosti Kolumbijancev nasproti namestniku Jezusa Kristusa. — Člen IV. Postavi naj se potrebna svota za izvršitev te postave v proračun prihodnje postavne dobe. — Ali je taka postava v „k atoliški“ Avstriji mogoča?

Konec sveta?

Leta 1826. je odkril stotnik Biela novo repato zvezdo, ali kakor se imenuje s tujo besedo, komet. Izračunal je tudi, da sreča vsako stoletje ta repatica trikrat zemljo in sicer: leta 33, 66 in 99. Tako bode letos med 12. in 14. novembrom zadela ta repatica

res ob zemljo. Nekateri se že boje, če da je to velika nevarnost za zemljo. A strahu ni treba prav nobenega. Repatica je namreč iz tako tankih zračnih snovi, da se razprše, če pridejo v obližje zemlje. Komet bo torej podoben roju mušic in zemlja bo šla skozi ta roj brez vsake škode. Seveda bo silno veliko število utrinkov. Utrinki pa nastanejo iz onih delov razpršene snovi, ki lete skozi zrak, se užgo in začno žareti. Nemški učenjak Humboldt je zapazil leta 1833. žareti. Nemški učenjak Humboldt je zapazil leta 1833. v eni uri 25 tisoč utrinkov. Tudi nekateri večji deli se bodo približali zemlji, ki jih bode potegnila nase in padli bodo na zemljo kot meteori. Toda tudi teh se ni bati, zakaj komaj vsakih sto let ubije kak meteor tega ali onega človeka.

Posnemanja vredna gostilna.

Neka gostilna v Londonu ima, na sobni steni nabito sledečo določbo: 1.) Nobenemu pijancu se ne postreže, bodisi da je sam ali v družbi. 2.) Vsak mora zapustiti gostilno v teku pol ure; zato se vsakemu gostu natoči pijača samo enkrat 3.) Nihče ne dobi več kot en četrta litra vina ali eno čašo piva. 4.) Gostom, ki se robato obnašajo, upijejo ali nesrano govoré, se sploh ne postreže. 5.) Kaditi je strogo prepovedano. — Opomba: Komur niso všeč ta pravila, naj si izbere drugo gostilno! — Vkljub temu gostilničar dobro stoji in ima vedno vse polno gostov!

Nekaj pregovorov.

Hči skopuhova je dostikrat žena požeruhova.
 Ima grablje, vil pa ne.
 Jabolko je zjutraj zlato, opoldne srebrno, zvečer svinčeno.
 Kadar Bog mudi, nič se ne zamudi.
 Kadar denar poide, pamet pride.
 Lačna vrana sito pita.
 Majhni otroci, majhna skrb; veliki otroci velika skrb.
 Na domačem pragu se petelin lahko repenči.
 Od mladega drevesca vejico še lahko odčesneš, od starega jo moraš odsekati.
 Pametni se pri ognju ogreje, nespametni opeče.
 Radi jedne muhe ne prede si pajek mreže.
 Sam zase, ko prase.
 Štet je štet, gladi jo od zad ali spred.
 Tako se godi, da ga vsaka ne dobi; pa se tudi tako piše, da ga vsaka ne iše.
 Tak je, ko smrtno kosilo.
 Taka je taka ljubljanska skleda; dalj ko jo neseš, dražja je; večkrat jo vržeš, več jih je.
 Ukradena reč za gospodarjem vrišči.
 Več je vredna domača gruda, nego na tujem zlata ruda.
 Zakon brez otrok, brez solca dan.
 Želodca ni moči pregovoriti ali preupiti.

Slovenski novičar.

Kranjsko.

(Umrli je) dné 27. januv. v Ljubljani prelat, kanonik in stolni dekan včg. dr. Andrej Čebašek. Pokojni je bil rojen dné 14. nov. 1820 v smledniški župniji. Po dovršenem bogoslovju je bil eno leto adjunkt v bogoslovnem semenišču, potem pa dve leti v Avguštineju na Dunaju, kjer je postal doktor bogoslovja. Za kaplana je bil nekaj let v Mengšu in Stari Loki odkoder je prišel kot bogoslovni profesor v Ljubljano ter predaval dogmatiko nad 40 let. Bil je več let ravnatelj v semenišču, postal je stolni kanonik in pozneje dekan stolnega kapitlja. Letošnjo zimo začela se so na njem kazati znamenja telesne starosti, duh pa mu je bil do zadnjega bister in ognjevit. Pokojnik je bil blag mož, bistrega duha, plemenitega srca, neumorno je delal in neprenehoma molil, res uzor slovenskega duhovna. Naj počiva v miru in — kakor je sam obljubil na smrtni postelji — v nebesih prosi Boga „za drage Slovence, da jih Bog ohrani verne in vedno udane katoliški cerkvi!“

(Umrli je) dne 24. januv. v Novem Mestu veleč. g. Richard Frak, kanonik. Blagi pokojnik je bil rojen l. 1827. in v mašnika posvečen l. 1850. — Naj počiva v miru!

(Cesarjeva zahvala.) Odbor družbe sv. Mohorja v Celovcu je Njegovemu Veličanstvu cesarju doposlal slavnostno knjigo „Naš cesar“ in koledar za l. 1899, obe krasne vezani. Cesar je obedve knjigi sprejel in ukazal sporočiti odboru za ta dar in za pri tej priliki izkazano domoljubno mišljenje najvišjo zahvalo.

(Z gradnjo deželnega dvorca) začno baje že letos.

(Ljubljanska nižja gimnazija) se be menda razširila v višjo gimnazijo. Poslopje na Vodnikovem trgu, v katerem je sedanja višja gimnazija (ki pa se preseli prihodnje leto v nove, že dozidane prostore), se bo priredilo za novo višjo gimnazijo in za licealno knjižnico.

(Bolnišnica usmiljenih bratov v Kandiji) pri Novem mestu razposlala je poročilo o zdravljenju in oskrbovanju bolnikov v letu 1898. Iz poročila se vidi, da je bolnišnica oskrbovala 802 bolnika. Koncem 1897. l. jih je ostalo v bolnišnici 37 in dne 31. decembra pa 55 bolnikov. Popolno ozdravljenih je bilo 547, zboljšanih 146, neozdravljenih 22, umrlo je 32 bolnikov. Operirali so 294 oseb, od teh jih je 240 popolno ozdravelo, 32 se je stanje zboljšalo, jeden je umrl. Po stanu in obrti jih je bilo največ in sicer 458 kmečkega stanu, 48 dninarjev, 45 šolarjev, 18 čevljarjev, 15 krojačev itd. skupno 59 raznih stanov. — Konečno pravi poročilo, da se je bolnišnica zdatno povečala, kar je veliko stalo, in pristavi: „Zgradba nam ne dela sicer več skrbi; a treba je poplačati

visok dolg, ki nam ga je naložilo zidanje in notranja uprava“ — in na to opozarjamo blaga srca!

(Grajščno mešsko) je kupila ljudska posojilnica v Ljubljani od viteza Savinška za 80.000 gld.

(Pri občinskih volitvah v Radečah pri Zidanem mostu) je dne 20. jan. sijajno zmagala katoliška narodna stranka. Čast zavednim radeškimi volilcem!

(Posojilnica v Radečah) je kupila nedavno od g. Petriča hotel ter ga krstila „narodni dom“.

(Neverjetno za čebelarje.) Iz Vintarjevca pri Litiji se nam poroča, da so ondi dne 14. jan. čebele rojile!

(Umrli) je dné 14. januv. v Mekinjah pri Kamniku veleposestnik g. Alojzij Prašnikar, star 78 let, po dolgi, zelo mučni bolezni. Ranjki, če tudi po rodu Kranjec, Slovincem v narodnostnem oziru ni bil naklonjen, vendar je bil blagega srca, podvzeten in marljiv mož. Napravil je pod Mekinjami tovarno za cement ter dvojno kopališče: Knajpovo zdravišče v Kamniku in toplice v Mediji pri Zagorju. Mnogo se je trudil tudi, da se je zgradila kamniška železnica. Umrli je lepo previden s sv. zakramenti. Naj počiva v miru!

(Umor po ciganih.) Dné 9. januarija je bil na Krki (Dolenjsko) semenj. Več sejmarjev iz Velike Loke in Žaline se je podalo kmalu popoldan proti domu. Med drugimi Novljan iz Male Loke, Šeme iz Žaline iz Zajec iz Velike Loke. Ko sta zadnja dva šla od Gradička proti Prestani, pribeži jima nasproti Novljan in pripoveduje, da so ga napadli cigani. Ohrabren do teh dveh se vrne z njima. Kmalu dobijo res tri cigane, dva moža in eno žensko, oborožene s puškami in nožmi. Grozé jim z orožjem in jih nekoliko časa spremljajo. Kar naenkrat napadejo vse tri. Šemeta hoče eden z nožem suniti v glavo, a o pravem času se umakne, zadet samo nekoliko in ranjen pri ušesu. Drugi napade Zajca s sekuro in ko bi se ne bil spodtaknil, bil bi zadet v glavo. Šeme in Zajec nato zbežita; cigana pa se vržeta na Novljana, ranita ga hudo na glavi, prebodeta mu vrat in mu zadasta več smrtnih ran v hrbet. Umrli je še tisto noč. Umorjeni Novljan je bil prav spoštovan mož, zapustil je vdovo s sedmimi nedoraslimi otroci. Cigane so pozneje zasledovali žandarmi ter enega vjeli. Vjeti je Šimen Held, star okrog 25 let. Tudi možje so šli na lov nad cigane, a niso nič vjeli. In vendar se še potikajo po onih krajih. Tu bi bilo pač treba odločnega koraka od strani pristojne oblasti.

(Premog v Št Janžu) na Dolenjskem so zopet začeli kopati. Prvič se je zasledil tam premog l. 1835. Leta 1859 je ustanovil Kušel topilnico za cink in premogokop. Vse stavbe so stale okoli pol milijona, delavcev je bilo okoli 500, a leta 1873. je podjetje propadlo. Bog daj novemu podjetju boljših vspehov!

(Velik požar) je uničil v noči od 22. na 23. t. m. v Dolnjih Kamnjah pri Novem mestu osmim po-

sestnikom večinoma vsa poslopja ter poljske pridelke. Skupna škoda se ceni nad 16.000 gld., zavarovani so pa bili skupno le na okroglo 1800 gld., ker večina izmed njih sploh ni bila zavarovana. Zgorelo je skoro pol vasi. Kako je ogenj navstal, se ne ve gotovo.

(Poskušeu samomor). V Ljubljani se je minule dni poskusil ustreliti neki vojak. Zadel se je tako nesrečno, da mu je kroglja razbila čeljust in poškodovala nos in eno oko. Mož se je hotel usmrtiti, ker ga je neki lajtnant hudo preganjal.

(Nesreče.) Dne 15. jan. ponesrečil se je 47 letni posestnik Birk iz Šmartina pri Ljubljani, ko je na „gmajni“ naložil voz drv, ki se je nanj zvrnil. Bil je na mestu mrtev. — Isti dan je utonila 13 letna hči posestnika Keba na Spodnjem Jezeru v bližnjem vodnjaku. Potegnili so mrtvo iz vodnjaka. — Isti dan je nagloma umrl posestnik Pečar iz Kranjske gore, ko je počival na planini „Berlog“.

(Potres) so čutili dne 19. jan. zvečer 10 minut pred deseto uro po mnogih krajih Kranjske dežele. Po nekod je bil precej močan.

Primorsko.

(Shod italijanskih županov v Trstu.) Vlada se je vendar enkrat odločila, da vrže tudi isterskim Slovanom košček pravice. Sklenila je v Pazinu ustanoviti tako potrebno hrvatsko gimnazijo. Toda pri Italijanih je bil takoj ogenj v strchi. Začeli so rogoviliti na vse mogoče načine in dne 15. januarja se je sešlo v Trstu nekaj primorskih italijanskih županov, da slovesno ugovarjajo tej strašni vladni nakani. Toda shod se ni tako obnesel, kakor so pričakovali. Komaj polovica županov se je potrudila v Trst, in med temi ni bilo celo župana iz Pazina! Njega ni bilo, in ker ga ni bilo, nima ta shod nikake veljave glede na ustanovitev hrvatske gimnazije v Pazinu! — Poroča se, da je ministerski predsednik grof Tun ukazal vrniti vse ugovore proti ustanovitvi hrvatske gimnazije v Pazinu!

(Poslanei tržaške okolice) skupno naznanjajo svojim volilcem, zakaj ne morejo delovati v tržaskem ljudskem zastopu. Jasno je, da je bilo surovo postopanje židovskih Lahonov v seji z dne 28 decembra prejšnjega leta res taka sila, kateri so se okoličanski zastopniki morali umakniti. Tega lahonskega nasilstva, ki brani slovenskim poslancem izvrševati njihove poslanske dolžnosti, tržaški deželni glavar, ki je ob edem tržaški župan, noče ali ne more ukrotiti! Res lepe razmere v „slobodni“ Avstriji! —

Štajersko.

(Sad zadnjega gospodarskega shoda v Mariboru) je, da se rojaki na vseh straneh pripravljajo, kako bi zasnovali, kjer koli je le mogoče, konsumna dru-

stva, kmetijske zadruge in delavska društva in bi se tako v gospodarskem oziru postavili na lastne noge. Le pogumno naprej na začeti poti! —

(Redka slavnost) se je vršila 23. januarja pri sv. Marjeti niže Ptuja. Ta dan sta namreč obhajala zakonska Anton in Marjeta Feguš svojo zlato poroko. Poročal ju je brat ženina veleč. gosp. Jožef Feguš, duhovnik v pok. v Cmureku.

(Ponemčevanje gre gladko) V odborovi seji rudarske zadruge v Celji dne 18. dec. pr. l. je predlagal nek nemški inženir iz Štor, naj se z denarjem, ki preostaje zadruzi pri upravnih stroških, zidajo nemške šole. Toda delavci so ta predlog odklonili. Modro in pametno!

(Od Zgoranje Polskave.) Kar bi pred mesecem dni še nihče ne bil verjel, se je zgodilo. Zgornja Polskava si je priborila 9. jan. slovensko županstvo. Naši nasprotniki, ki so na vse kriplje z umnimi, še bolj pa z neumnimi sredstvi delovali, da bi občinski zastop še obdržali v svojih rokah, so sedaj silno poparjeni. Neki Posili-Nemec, čegar mati pa ni znala nemški, se je v svojem napuhu svoječasnno zagrozil, rekoč: „Preden bo naša občina imela slovenskega župana, bo tekla naša Polskava nazaj gori na Pohorje!“ A glej! Polskava se ni spremenila svojega toka in že imamo slovensko županstvo. Sedaj pa na delo, rodoljubi! Mudi se!

Koroško.

(V Šmohorju) je brzojavni nadzornik Skočir s špiritom napolnjeni prižgani samovar prevrnil. V hipu je bila obleka v plamenu. Njegova žena mu je priskočila na pomoč; vendar leži sedaj nevarno opečen.

(Kmetški list), ki je hotel slovenske kmete eno leto za nes voditi, ne izhaja več. Zmanjkalo mu je sape in denarja! Žaloval za njim ne bo nihče!

(Judežev dar.) Brez sramu delajo koroški Nemci s pruskimi markami za svoje zlobne namene. Za božičnice so sprejeli letos od znanega velikonemškega agitatorja Prela v Berlinu 40 gld. 50 kr. Razdelili so jih šolarjem v Ovčji vasi in Krejancah, t. j. v čisto slovenskih krajih!

Drobtinice.

Prah Krištofa Kolumba. — Telesne ostanke tega slavnega moža, ki je pred 400 leti (1492) odkril Ameriko, dvignili so iz groba sedaj že v petič. Ležali so v Havani na otoku Kubi. Ker pa so Španci v zadnji vojski z Amerikanci zgubili ta otok z drugimi vred, prepeljali so kosti Kolumbove v domovino. Prah Kolumbov je torej vse, kar je ostalo Špancem po zadnji nesrečni vojski!

Angleška mornarica. — Anglija je že dolgo hrepenela po tem, da bi imela dvakrat toliko vojnih ladij, kakor Francija. Ta srčna želja se je sedaj spolnila Angležem. Vrhu tega pa dobé še tri vojne ladije prve velikosti, štiri oklopnice in dvanajst torpedovk. Tako je Anglija — kraljica morja!

Letošnje cesarske vojaške vaje. — Vršile se bodo v dobi od prvega do štirinajstega septembra, in sicer v področju osmega (praškega), devetega (jožefovskega), tretjega (graškega) in četrtega (insbruškega) vojnege kora. Če bodo tudi na Ogerskem, dosedaj še ni določeno. Vseh večjih jesenskih vaj se bo vdeležil poleg Njega Veličanstva cesarja tudi Nj. cesarska visokost nadvojvoda Frančišek Ferdinand.

Vravec kriv nesreče. — Neki gospej, sprehajajoči se po berolinskih ulicah, priletita nasproti dva vrabca, loveč drug drugega. Kar se zadrvi zasledovani ptič gospej v desno oko s kljunom tako silno, da se gospa zgrudi na tla. Prenešó jo na dom, a poklicani zdravnik izjavi, da je oko zgubljeno za vselej.

Avstrijski milijonarji. — Letošnje poročilo finančnega ministra naznanja, da je v Avstriji tisoč sto in eden milijonar. Toliko ljudi je namreč napovedalo čez 40.000 gld. letnih dohodkov, kar po 4 odstotke obrestovano odgovarja kapitalu enega milijona. Najbogatejši vleče nekaj nad 3 milijone dohodkov, ter ima 255 tovarišev, ki so sami priznali, da dobivajo na leto nad sto tisoč goldinarjev dohodkov. Od teh jih stanuje 141 na Dunaju; na Kranjskem sta dva taka reveža!

Vlak v nebesa. — Zadnjič je hotela v Berolinu petletna deklica peljati se v nebesa. Umrta ji je mati in deklica je neprestanò jokala za njo. Sestra jo je tolažila rekoč, da se je mamica odpeljala v nebesa. Deklica se zmuzne skrivaj od doma ter hajdi na kolodvor! Prihranila je 20 novčičev ter ž njimi hotela vstopiti v vlak. Vstavili so jo in vprašali: Kam pa? „V nebesa!“ je zajokala sirotka ter pomolila 20 novč. Toda povedali so ji, da nimajo kart za nebesa ter jo odpeljali domov k sestri.

Narodno gospodarstvo.

Kako izbirati železno rezilno blago?

Vsako blago na sejmu ima dobro in slabo stran. Prodajalci seveda hvalijo vse vprek: dostikrat nalašč, največkrat pa nevedé prodajajo slabe izdelke za dobre. Krive tega seveda so v prvi vrsti delavnice, kjer se blago izdeluje dostikrat iz slabega materiala ali pa se delo pokazi. Vsled tega pride navadno na sejm zraven dobrega tudi mnogo slabega blaga. To pa na prvi pogled ni lahko razpoznati; spozna se še le, ko se jame rabiti, a takrat je kupec že — goljufan!

Ta sodba velja skoraj v vsch vrstah blaga; zato je posebno nevedčemu človeku svetovati, da je na sejmu — previden. Najbolje stori, ako poprosi skušenega prijatelja, da mu pri kupovanju pomaga izbirati. Tu hočemo povedati nekaj nasvetov, kako je treba izbirati železno rezilno blago.

Da ima rezilno orodje dobro rez, treba mu je pravega jekla. To pa se od slabega pozna prvič po teži, drugič po glasu, tretjič po barvi in slednjič po preskušeni trdobi. Bistro oko in skušnja ravna se in izbira po teh lastnostih, da se ne ogoljufa.

Ako izbiraš blago, ki ima biti vse iz jekla, postaviu kose, srpe itd., pazi, da poleg pravilne oblike blago ni pretežko! Seveda se mora zraven tudi upoštevati velikost in debelost blaga. Navadno pa je na sejmu ali v prometu tega blaga nad polovico premehkega, katera lastnost se od boljšega pozna s tem, da je veliko težje od dobrega, primerno trdega jekla.

Drugič se ta slabost precej pozna po glasu, zlasti ako je vse orodje od jekla, ne pa samo nekaj jekla prikovanega, kakor pri sekirah itd. Glas od dobrega jekla mora biti kratek in tenak, dočim premehko jeklo poje kakor ponev ali ubit zvon. Kosa mora tudi zazvenéti, ako jo za prednji konec trdo primeš in s pestjo udariš ob kamen. To je znamenje, da je cela kosa enako skaljena, kakoršna je gotovo najboljša.

Dalje se jeklo spozna tudi po barvi. Vijo-ličasta ali temno bela barva pomenja mehko, visoko bela, na bakreno cikajoča barva pa trdo železo. Ta lastnost pa se rada zakriva s tem, da blago izlikajo. Zlasti pri kosah in srpih se to rado zgodi.

Najgotoveje se pa vsako rezilno blago more spoznati po tem, ako vzamemo nekaj prav trdega od jekla, bodisi krcsalo od noža ali kos pile, s katerim drgnemo ob ostrino novega blaga. Tu se razločno spozna, je li blago trdo ali mehko, in če je povsod enakomerno skaljeno ali ne.

Nekateri poskušajo ostrino nožev tako-le: V fino izbrušeno rezilo (klinjo) da hnejo toplo sapo, da se na železu naredi nekaka megla. Ta megla potem naglo izginja in sicer baje tem hitreje, čem trje in boljše je jeklo v klinji.

Pri kupovanju rezilnega orodja pa je posebno tudi treba paziti, da ni razpokano, ali kakor se po nekod pravi, plénjavo. To napako ima lahko vsako orodje od jekla, dobilo pa jo je ali pri izdelovanju, kaljenju ali brušenju. Včasih je razpoka neznatna in neškodljiva, večinoma se pa pri rabi orodje ondi krha, da se popolno pokvari. — Iz vsega tega se toraj vidi, kako oprezen mora biti človek pri kupovanju, zlasti rezilnega orodja.

Domači pravnik.

Danes izpolnujemo obljubo, ki smo jo dali bralcem v prvi „Domoljubovej“ številki, ter nadaljujemo pogovor

o varstvu ali jerobstvu.

Kakšne dolžnosti pa ima jerob ali varuh? Postava zapoveduje, da je varuh dolžan navajati varovanca k poštenosti, bogaboječnosti in čednosti, da mora vzgojiti varovanca njegovemu stanu primerno v dobrega in rabljivega državljana, da mora zastopati varovanca v vseh zadevah, posebno še pred sodnijo, da mora oskrbovati varovančevo premoženje zvesto in marljivo, sploh pa se ravnati v vsem po postavi.

Te ravnokar navedene dolžnosti so silo važne in pred posvetno postavo, pa tudi pred Bogom odgovorno breme prevzame na svoje rame vsakdo takrat, ko postane varuh. Da bi si varuh omenjene dolžnosti vtisnil dobro v spomin, zato zahteva postava, da mora vsak varuh pri sodnji slovesno obljubiti, da bode izpolnoval te dolžnosti vestno. Te obljube oproščeni so samo stari oče, mati in stara mati varovanca, kedar se jim izroči varstvo.

Postava pa varuhu ne pušča prostih rok, marveč sme varuh s a m odločevati samo glede n a v a d n i h, tekočih zadev, ki se tičejo varovančevega premoženja. V vseh izrednih zadevah, kakor: kedar treba nastopiti ali odkloniti dedščino, prodati lastnino varovančevo, ali jo dati v najem, odpovedati varno naložen denar varovančev, odstopiti ali cedirati varovančevo tirjatev, skleniti poravnavo v kakej varovančevj pravdi, začeti v varovančevem imenu obrt ali trgovino ali to nadaljevati ali opustiti, v vseh teh slučajih mora varuh iskati in dobiti privoljenja nadvarstvene oblasti, to je dotične sodnije. To naj bi si zapomnil natanko vsak varuh.

Pogodbe, ki se tičejo varovančevega premoženja, naj varuh sklepa le za toliko časa, dokler traja varstvo, ne za delj.

Gotovino varovančevo mora varuh, seveda samo v sporazumu z nadvarstveno oblastjo, naložiti plodonosno.

Varuh je dolžan, o upravi varovančevega premoženja dati nadvarstvenj oblasti vsako leto račun. V tem računu morajo biti natanko zabeleženi izdatki in dohodki.

Sodnija ta račun pregleda, če treba, zahteva od varuha pojasnil in potem račun, ko je v redu, odobri.

Kedar se varuštvo konča, ima dati varuh v teku dveh mesecev sodnji glavni ali konečni račun,

toda varovanec, ako je postal polnoleten, lahko varuha odveže od te dolžnosti. Ako je ta konečni račun v redu, dá sodnija varuhu p i s m o, v katerem potrjuje, da je varuh svoj posel opravljaj pošteno in redno. Če bi se pa pozneje pokazalo, da je varuh ravnal nepošteno, mu seveda to pismo prav nič ne pomaga.

Prihodnjič hočemo se zopet pogovarjati o varstvu, katero je, kar je gotovo jasno vsakemu naših bralcev, zelo važen posel, in zasluži torej, da si ga ogledamo in ga premislimo natančno.

Za smeh in kratek čas.

(Zakonska ljubezen.) — Moža, ki je bil dve leti oženjen, praša župnik: „No, kako se razumeta z ženo?“ — „Gospod fajmošter, tako jim povem,“ — odvrne mož, „prvo leto sem jo imel tako rad, da bi jo bil kmalu snedel, drugo mi je bilo pa žal, da jo nisem!“

(Tristo numar, pa nobene oštarije!) — „Koščakov Lenart“ je služil cesarja, ko so bile če „šibe“ v navadi, to se pravi ob času, ko je moral vojak, ki se je pregrešil, „skozi šibe teči“. Vojaki namreč so stali v vrsti na desni in levi in vsak je moral obsojenca, tekočega po sredi, udariti s šibo. Ne vemo več, s čim se je bil Lenart svojemu stotniku tako „prikupil“, dosti je, če povemo, da je bil obsojen na 300 šib. Že je šel po „ulici“ gori in doli ter jih od vsake strani prejel po 150 po razgaljenem hrbtu in se nazadnje za to dobroto stotniku lepo zahvalil, kakor je bila navada. Ta ga vpraša: „No Lenart, kako je kaj?“ — „I predrti slaba, gospod aukman! Tristo numar pa nobene oštarije!“

(Sreča.) — Popotni človek pride v samotno krčmo na kmetih ter zahteva vrček piva. Čez delj časa pride oštir z vrčkom rekoč: „Presneto imate srečo! Ravno en vrček ga je bilo še v sodčku!“

(Pred porotniki.) — Zagovornik: „Pomislite gospodje porotniki, da je moj varovanec kradel v največji temi, ko je silno težko razločiti med „mojim“ in „tvojim“!“

(Naznanilo.) — „Za eno krono plačila preženem vsako stenico. Ker sem pa zaradi bolezni v postelji, naj se mi blagovoli živalice in denar pošiljati poštnine prosto na dom!“ — I. Bolhar, izprašan pohišni lovec.

Računska naloga za predpust.

Za o s e m d e s e t goldinarjev kúpi 80 glav živine. Voli so po 4 gld., krave po 1 gld., ovce po grošu. Koliko se sme kupiti vsake živine, da bo res 80 glav za 80 gld.?

Zastavici.

1. Kmet vidi vsak dan; cesar le malokdaj; Bog pa nikoli. Kaj je to?

2. Kdo je bil rojen, pa ni umrl; kdo pa ni bil rojen, pa je umrl?

Rešitev ugank v zadnji številki:

Rešitev računske uganke: 25.

Rešitev besedne uganke: čas, bas, pas, las, asl.

Rešitev zastavic: 1. Tisti, ki je rojen 29 februarja 2. Mlinar

Prav so jih uganili: Karolina Petrič v Vipavi; Jernej Petrič, dež. dacar na Črnučah; Jakob Ločičnik, posest. v Trnovljah na Štajerskem; Matija Rant, nadučitelj na Dobrovi; Pavlina Rusova, učiteljica v Ljubljani; Vekoslav Goli, dijak v Ljubljani; Gotthard Zupan, odv. uradnik v Ljubljani; Ivan Strgar, čebelar v Bitnjah; Tomo Koprivšek, organist v Špitaliču; Marija Brumen in Alojzija Kumer v Žerovincih pri Ljutomeru.

Listnica uredništva. Nekaj naših naročnikov poslalo nam je več pesmic s prošnjo, da jih objavimo v „Domoljubu“. Naj nam nikari ne zamerijo, če tega ne storimo. Zakaj ne, jim tu-le prav tiho na uho povemo: Pesnik še ni vsak, ki verze dela in pesem še ni vse, kar obstoji iz verzov! Priznavamo, da imajo taki dobro voljo; a samo dobra volja je še premalo; treba je še marsikaj družegal! Zato so pa dobri pesniki kaj redko sejani! Uredništvo mora gledati na to, da toliko tisoč naročnikom podaje res dobro berivo. Torej brez zamere! — Ob enem prosimo vse tiste, ki želé kakoršnokoli stvar objaviti v Domoljubu, da nam jo pošljejo najmanj en teden poprej, preden izide dotična številka. Sicer se ne moremo nanjo ozirati.

Slovarček nenavadnih besed.

Kompromis. To je dogovor, pogodba. Časih stranke, ki so si nasprotné, previdijo, da je za narodno stvar prepotrebno skupno postopanje. Dogovoré se torej med seboj. Vsaka stranka mora navadno nekoliko popustiti in odjenjati, da je mogoče skupno

delo. Tedaj pravimo: stranke so sklenile kompromis. Na primer: volitve so. Jedna slovenska stran hoče tega poslanca, ona druga. Bati se pa je, da ne bodo zmagali ne ti, ne oni, ampak da se bodo veselili tretji, na primer, da bodo Nemci prodri s svojim možem. Da bi se to ne zgodilo, stopita slovenski stranki skupaj ter se domenita, da bodeta obe skupno oddali glasove za tega in tega, t. j. skleneta kompromis. Taka volitev je kompromisna in tudi tak skupno voljeni poslanec se imenuje kompromisni poslanec. H kateri stranki spada ta, vprašamo časi. Ta je kompromisni poslanec, pravijo nam, volili sta ga po dogovoru obe stranki. Jasno je, da se kompromis sklepati sme le za pravično in pošteno stvar.

Bajé. „Domoljubov“ bralec nam je napisal več besed, ki jih ni razumel. Med njimi je bila tudi beseda bajé. Bajé je slovenska beseda. Bajati je to kar praviti. Bajé ali bajo je torej — pravijo. Bila je bajé čarovnica — bila je, kakor pravijo, čarovnica.

Fraza. So besede, ki jih ljudje vedno ponavljajo, a redkokdaj razumejo. Take besede so klerikalizem, jezuitizem... Imenujemo jih fraze. Če na primer liberalci vedno ponavljajo, da so svobodomiselní, je to fraza, in sicer lažniva fraza. Ko jim bi bila tako všeč svobodna misel, prosta misel, zakaj pa ne puste, da bi tudi katoličani prosto in svoje mislili, ampak jim vsiljujejo svoje zmote in laži. — Če katoličan veruje, da je Kristus Bog, da je cerkev od Boga ustanovljena, da je papež namestnik Kristusov, pa ga zasmehujejo in sramoté. Ali ni torej njih svobodomiselnost le lažniva fraza? Ne ponavljajmo besed, ki jih dobro ne razumemo, s frazami se veliko greši zoper pravico in resnico!

XX Prihodnja številka »DOMOLJUBA« izide dné 16. februarja 1899 zvečer.

Loterijske srečke.

Dunaj, 21. januarja	29	50	83	5	37
Građer, 28. januarja	12	34	68	72	88
Linc, 21. januarja	55	50	26	18	77
Trst, 28. januarja:	62	33	16	55	52

Naša kava, katero bi tako težko pogrešali, je v resnici le nekaka »moda« in dolgoletna navada, katero je prav zanimivo zgodovinsko zasledovati. Kakor znano, so vpeljali po naših deželah Turki »črno pijačo«, katero so uživali namesto prepovedanega vina, in preko Pariza in Dunsja se je proti koncu sedemnajstega stoletja razširila počasi kot moda. Toda samo počasi, kajti to varivo ni hot-lo dolgo ugajati, spočetka so govorili, da »stresa«. Toda kaj vse ne premore moda; in naposled bi ravno ne bilo obžalovati, da se je svet privadil živce vzbujajočem: pitju kave, ako bi se žalibog ne pokazale kmalu prav hude posledice. Že sredi prejšnjega stoletja so dokazali znameniti zdravniki, da povzroča bobova kava oslABLJENJE, živčne in srčne bolezni; in odkar so leta 1820 znašli »kofein«, vedo za trdno, da povzroča te bolezni kavovi strup, ki se nahaja v še tako majhni množini bobove kave. Toda navzlic zdravniškim, dostikrat prav nujnim opominom, se je širila navada vsakdanjega pitja kave vedno bolj, najbolj radi tega, ker se ni mogel že enkrat privajeni okus nadomestiti z nobeno drugo pijačo. To se je zgodilo še-le, in lahko rečemo v splošno blaginjo in v resnični blagoslov za človeštvo, s Kathreiner-Kneippovo sladno kavo, katera se je z največjim vspehom upeljala. Ta kava ima duh in okus bobove kave, nima pa tistih zdravju škodljivih lastnostij, kakor bobova. Večji del se rabi še sedaj Kathreinerjeva sladna kava kot primes k bobovi kavi, kateri se je more pridejati več kot polovica. Toda tudi sama Kathreiner-Kneippova sladna kava, ako je dobro skuhsna, ima izvrsten okus in je ne moremo dosti nujno in toplo priporočiti vsaki družinski mizi. Uporablja naj se pa samo »pristni Kathreiner« v znanih izvirnih zavrtkih in čuva naj se pred slabšim ponarejenim blagom, katerega prodajajo »na vago«.

Krepak deček,

14—16 let star, poštenih starišev, se sprejme takoj v pouk pri A. Herman, kolarstvo v Kamniku št 71. 390 3—2

Sidro Liniment. Capsici compos.

352 iz lekarné Richter-jeve v Pragi 24-7

priznано izvrstno bolečine olajšujoče mazilo je dobiti posodica po 40 kr., 70 kr. in 1 glid. v vseh lekarnah. Zahteva naj se to sploh priljubljeno domače zdravilo kar kratko kot 759 40—16

Richter-jev liniment s »sidrom«

ter sprejme iz previdnosti le v steklenicah s znano varstveno marko »sidro« kot pristne.

Richter-jeva lekarna
pri slatem levu v Pragi.

Hišnik, ob enem gozdni čuvaj,

kateri razume nekoliko o vrtnarstvu in sadjarstvu, se išče za posestvo blizo Kranja. Več se izvé pri upravnistvu „Domoljuba“.

397 2—1

Največji izbor.

Skrbno izdelovanje

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch
tovarna dežnikov,
Ljubljana, Mestni trg, 15.

Najnižja cena

R. Pserhoferja

„lekarna pri zlatem državnem jabolku“
na Dunaju, I., Singerstrasse št. 15.

392 8-1

J. Pserhoferjeve

odvajalne kroglice preje kričistilne kroglice imenovane, se staroznano, lahko odvajajoče od mnogih zdravnikov priporočeno domače zdravilno sredstvo. — Te kroglice so iste, katere so že več desetletij dobro znane pod imenom J. Pserhoferjeve kričistilne kroglice. Pristine izdelujejo se edino le v lekarni pri zlatem državnem jabolku na Dunaji I., Singerstrasse 15.

Cena tem kroglicam: 1 škatljica 15 kroglic 21 kr., 1 zavoje s 6 škatljicami gl. 1-5.

Ako se svota vnaprej pošlje, velja s poštnino vred: 1 zavoje kroglice gl. 1-25 2 zavoja gl. 2-30, 3 zavoja gl. 3-35, 4 zavoja gl. 4-40, 5 zavojev gl. 5-20, 10 zavojev gl. 9-20. (Manj od zavoja se ne pošlje.)

Zahtevajo naj se izrecno „J. Pserhoferjeve odvajalne kroglice“ ter naj se pazi, da ima vsaka škatljica na pokrovu rudeče tiskano ime J. Pserhofer, kakoršno je tudi na navodilu za uporabo.

Balzam za ozeblino J. Pserhoferjev
1 lonček 40 kr., franko poslan 65 kr.

Trpotčev sok, steklenica 50 kr.

Balzam za gušo steklenica 40 kr.
franko posl 65 kr.

Stollovi kola-preparati

izvrstno krepčujoči želodec in živce. Liter kola-vina ali izlečka 3 gl., pol litra 1 gl. 60 kr., četrt litra 85 kr.

Zdravilni obliž za rane

pok. prof. Stuedela, lonček 50 kr., franko poslan 75 kr.

Razun tukaj omenjenih izdelkov ima še vse v avstrijskih časopisih naznanjene tu- in inozemske farmacevtske specialitete in se vsi predmeti, ki bi jih ne bilo v zalogi, na zahtevanje točno in po ceni preskibe. Pošiljatve po pošti zvrše se najhitreje proti predpošiljavi zneska, večje pa tudi proti povzetju. — Če se denar naprej pošlje (najboljše po poštni nakaznici), je poštnina dosti nižja, nego pri pošiljativah s povzetjem.

Grenka želodčna tinktura

(preje življenjska esenca ali Praške kapljice). Lehkotno odvajajoče sredstvo, očišča in krepča želodec, ter pospešuje prebavljanje. Stekl. 22 kr., dvanajst stekl. gl. 2-.

Balzam za rane stekl. 50 kr.

Tannochinin-pomada J. Pserhoferjeva, najboljšo sredstvo za rastlās, lonček 2 gl.

Universalna čistilna sol

A. W. Butricha, domače sredstvo proti slabemu prebavljanju. Zavoje gl. 1-.

V zalogi »Katoliške Bukvarne« je izšla in se dobiva po vseh knjigarnah v četrtim pomnoženem natisu za slovenske gospodinje in kuha rice prepotrebna knjiga

Slovenska kuharica

ali
navod umetno kuhati navadna in imenitna jedila.

Spisala in na svitlo dala Magdalena Pleiweis. — Tej novi izdaji je pridejan obširen dodatek, katerega je spisala M. Lavtičar.

Vkljub temu, da je vsebina knjige vsled dodatka zdaj obširnejša, kakor v prejšnjih izdajah. Knjiga obsega v novi izdaji 398 strani, ostala je cena stara, namreč za nezvezano 1 gl. 50 kr., za vezano v platno pa 1-80 gl.; po pošti poslana 10 kr. več.

Ženini in neveste!

ne zamudite prilike, ko si omislite potrebne stvari za rabo pri skupnem hitevanju, obiščite in ogledajte si veliko zalogo 14 10-7

namizne oprave

iz kina- in pravega srebra.

poročnih in dragih prstanov, uhanov, okraskov, stenskih in žepnih ur in verižic zlatih, srebrnih in nikelastih, vse po najnižjih cenah.

Vabim na mnogobrojni obisk vse slav. občinstvo ter pošiljam ilustrovane cenike po pošti zastonj.

Fr. Čuden, urar in trgovec z urar in trgovci z biciklji in šivalnimi stroji v Ljubljani nasproti rotovžu.

100 do 300 gl.

na mesec lahko pošteno zasluži sleherni ter povsod brez izgube, ako hoče prodajati postavno dopuščene rečke in državna pisma.

Ponudbe na Ludovika Oesterreicher, Budapest VIII, Oeutschegasse 8 826 10 10 5

Koverta s firmo vizitnice in trgovske račune priporoča

Katol. tiskarna v Ljubljani.

Učenec

za kovaški obrt se takoj sprejme pri Valentin Urbančič-u, kovač v Ljubljani.

393 1-1

Učenec

za pilesekarski obrt se takoj sprejme pri Karol Schafeltner-ju na Sv. Martina cesti v Ljubljani.

Preselitev trgovine.

Uljudno naznanjam, da sem preselil svojo prodajalnico iz barake za knezoškofijsko palačo na Pogačerjevem trgu (za vodó) v

Semeniščno poslopje

na istem trgu, kjer bodem nadaljeval prodajo lesne, pletarske in sitarske robe, žime in morske trave. — Zahvaljujem se ob jednem slav. občinstvu za doslej izkazano naklonjenost in zaupanje ter se priporočam tudi v bodoče v obila naročila.

370 12-5

Odličnim spoštovanjem

Matko Arko.

Nj. svetost papež Leon XIII.

sporočili so po svojem zdravniku prof. dr. Lapponiju gosp. lekarnarju **G. Piccoliju** v Ljubljani pristržno zahvalo za doposlano Jim stekleničice

tinkture za želodec

in so njemu z diplomom dné 27. novembra 1897 podelili naslov „Dvorni založnik Nj. svetosti“ s pravico v svoji firmi poleg naslova imeti tudi grb Nj. svetosti.

Imenovani zdravnik ter tudi mnogi drugisloviti profesorji in doktorji zapisujejo bolehalim **G. Piccolijevo želodčno tinkturo**, katera krepi želodec, povečuje slast, pospešuje prebaviljenje in telesno odprtje.

Naročila vsprejema proti povzetju in točno izvršuje **G. Piccoli**, lekarnar „pri angela“ v Ljubljani, na Danajski cesti.

Tinktura za želodec pošilja izdelovatelj v steklatih po 12 stekleničic za gl. 1.25 a. v., po 24 stek. za gl. 2.40, po 36 za gl. 3.50, po 70 za gl. 6.50, po 110 za gl. 10.50. — Poštino mora plačati p. n. naročnik.

361 12-4

Lepo posestvo

z vrtom, kmetijo, travnikom in gozdom v **Ponikvah**. Hiša je jednonadstropna, pripravna za gostilno in vinsko trgovino; leži tik velike ceste med postajama Dobropolje in Velike Lašče na Dolenjskem. Več se poižve pri trgovcu **Andrej Peterlin-u** v Ribnici, ali pa pri gostilničarju **Alojziju Pogačniku** v Ljubljani, Frančiškanske ulice št. 6. 395 3-1

Lepo posestvo,

obstoječe iz enonadstropne hiše, štale za živino in kozolca, vse v najboljšem stanu, s 15 oralov obdelane zemlje in 30 oralov gojzda se prostovoljno proda. Natančneje se izve pri lastniku **Mihi Vranič-u** (Kofredron), v Rudniku pri Kamniku. 936 2-1

Prostovoljno prodam

svoje posestvo v vasi **Medno**, ležeče ob veliki cesti proti Medvodam, 9 kilometrov od Ljubljane. Poslopja so v dobrem stanu, polja je za 35 mernikov posevte, tudi nekoliko vrta in gozda.

Več pové lastnik **Janez Kušar v. Dolhar**, vas Medno št. 5, pošta Medvode. 387 2-2

Godba!! Ustna troblja harmonika Novo!!

(največja in najnovejša iz-

umitev), imajoča vsled izbornu prirejene trobljine cevi presenetljivo močan in učinkujoč zvok!! Prekaša vse dosedaj izumljeno. Vsak na ustno harmoniko svirajoči je oveseljen te nove izumitve! Izredno fini glasovi, dvozvocni, največja trpežnost. Pridejana je temu izbornemu glasbilu nova šola, vsled katere more vsakdo takoj največje koračnice, plese, pesmi itd., svirati!! Najzbornejša zabava osobito o dolgih zimskih večerih. Priporočljivo za dar ob vsaki priliki. Cena s šolo, zavojem in poštino vred samo **gl. 2.55**. Razpošilja proti predplači **Oskar Eisenschmidt**, razpošiljatelj glasbil v Pragi, Goldschmidgasse 4.

* Pri naročitvah naj se napiše natančni naslov. *

376 5-2

„Posojilnica in hranilnica v Moravčah,

registrirana zadruga z neomejeno zavezo“

obrestuje hranilne vloge po 389 5-2

4 $\frac{3}{4}$ %

t. j. 475 gl. ter plačuje rentni davek.

Načelnništvo.

Radi odsotnosti posestnika oddá se pod zelo ugodnimi pogoji, tudi na letne obroke

hiša št. 62 v Cerknici,

ležeča tik glavne ceste, pripravna za prodajalno, gostilno in pekarijo, kateri obrti so se v istej uže izvrševali. Zraven hiš: je večja klet, hlev za 20 živine, skedenj in pepelarna (za potošelj napravljati). Če kupee samo poslopj noče, oddam proti primerani ceni tudi k posestvu spadajočih **njiv** krog sto mernikov posevte, kacih 60 oralov lepo zaraščene gozda in travnike, dajoče za 20 živine sena.

Natančneje se izve v hiši št. 62 v Cerknici ali pa na pismena vprašanja pod „A. M.“, poste restante **Kranj**. 384 2-2

Dva sposobna pomočnika in učence

379 6-3

sprejme takoj **Ivan Demšar**, kovač v Ljubljani.

383

KATHREINER-

Kneippova sladna kava.

Stara mamica, še meni!

Že leta sem izpričano izvrstna primes k bobovi kavi. — Pri živčnih, srcnih, želodečnih boleznih, pri pomanjkanju krvi etc. zdravniško priporočena. — Najpriiljubljenejša kavina pijača v stotisočero rodovinah.